Põhiseaduskomisjoni tegevuse ülevaade Riigikogu XV koosseisu VII istungijärgul

Ülevaade käsitleb Riigikogu põhiseaduskomisjoni tegevust **Riigikogu XV** koosseisu **VII** istungjärgul, **perioodil 12. jaanuar - 18. juuni 2026.**

Komisjoni koosseis

Esimees:	Ando Kiviberg (E200)
Aseesimees:	Ants Frosch
Liikmed:	Katrin Kuusemäe (REF) Helir-Valdor Seeder (I) Pipi-Liis Siemann (REF) Timo Suslov (REF) Kalle Laanet (REF) Jaak Valge Anastassia Kovalenko-Kõlvart (KESK) Lauri Läänemets (SDE) Evelin Poolamets (EKRE) Maria Jufereva-Skuratovski (REF) alates 12.03.2026 kuni 07.04.2026 Tanel Tein (E200) alates 13.04.2026

Istungite arv

VII istungjärgul pidas põhiseaduskomisjon 36 korralist istungit. Avalikke istungeid toimus 2 ning ühisistungeid erinevate komisjonidega ka 2 korda.

Eelnõud

Põhiseaduskomisjon määrati VII istungjärgul 24 seaduse eelnõu, 4 otsuse eelnõu ja 1 avalduse eelnõu menetlemisel juhtivkomisjoniks.

Istungjärgu lõpuks on komisjoni menetluses 27 seaduse eelnõu:

- Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (2 SE)
- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (37 SE)
- Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (387 SE)
- Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise seaduse (valimis- ja kandideerimisea langetamine) eelnõu (414 SE)
- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seadus eelnõu (537 SE)
- Pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise seaduse eelnõu (636 SE)
- Pühade ja tähtpäevade seaduse § 2 muutmise seaduse eelnõu (637 SE)
- Pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise seaduse eelnõu (669 SE)

- Püsiasustusega väikesaarte seaduse muutmise seaduse eelnõu (685 SE)
- Erakonnaseaduse muutmise seaduse (oligarhia mõjuvõimu vähendamiseks poliitikas) eelnõu (752 SE)
- Erakonnaseaduse muutmise seaduse eelnõu (777 SE)
- Avaliku teenistuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (836 SE)
- Korruptsioonivastase seaduse täiendamise seaduse eelnõu (851 SE)
- Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus Vabariigi Presidendi valimiskorra muutmiseks (872 SE)
- Riigikogu valimise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (904 SE)
- Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (905 SE)
- Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (920 SE)
- Kodakondsuse seaduse muutmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (932 SE)
- Pühade ja tähtpäevade seaduse ning Eesti lipu seaduse muutmise seaduse eelnõu (939 SE)
- Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (942 SE)
- Riigikogu liikme staatuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (943 SE)
- Võrdse kohtlemise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (948 SE)
- Julgeolekuasutuste seaduse muutmise seaduse eelnõu (963 SE)
- Korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu (974 SE)
- Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (978 SE)
- Kohtute seaduse muutmise seaduse (riigikaitsekohus) eelnõu (979 SE)
- Riigikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (981 SE)

ja 3 otsuse eelnõu:

- Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine Nordica tegevuse lõpetamisega seonduvate asjaolude uurimiseks“ eelnõu (543 OE)
- Riigikogu otsus „Rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjoni moodustamine“ eelnõu (827 OE)
- Riigikogu otsus„Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele riigi osalusega äriühingute nõukogude liikmete majanduslike huvide suurema läbipaistvuse tagamiseks“ (953 OE)

ja 1 avalduse eelnõu:

- Riigikogu avalduse „Autoritaarkorrast ja Eesti Vabariigi Riigikogu vaigistamisest 1934. aastal“ eelnõu (915 AE)

Vastu võeti 11 seaduse eelnõu:

- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu (688 SE)
- Avaliku teabe seaduse ja keeleseaduse muutmise seaduse eelnõu (759 SE)
- Vabariigi Presidendi valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (684 SE)
- Välismaalaste seaduse muutmise seaduse (tööjõupuudusega tegevusalade erisus) eelnõu (785 SE)
- Välismaalaste seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (ühtne luba) eelnõu (786 SE)
- Erakonnaseaduse ja krediidiasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (585 SE)
- Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse eelnõu (831 SE)
- Kohtute seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (kohtumenetluse kiirendamine) (854 SE)
- Haldusmenetluse seaduse ja avaliku teabe seaduse muutmise seaduse eelnõu (866 SE)
- Riigi Teataja seaduse muutmise seaduse eelnõu (879 SE)
- Korruptsioonivastase seaduse, karistusseadustiku ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (900 SE)

ja 1 otsuse eelnõu:

- Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine Venemaa Föderatsiooni mõjutustegevuse, selle rahastamise viiside ning sellega seotud riskide uurimiseks“ eelnõu (770 OE)

Lükati tagasi 6 seaduse eelnõu:

- Eesti lipu seaduse täiendamise seaduse eelnõu (747 SE)
- Riigikogu liikme staatuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (750 SE)
- Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (757 SE)
- Riigikogu liikme staatuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (791 SE)
- Soolise võrdõiguslikkuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (807 SE)
- Vabariigi Valitsuse seaduse ja Vabariigi Presidendi töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (821 SE)

ja 2 otsuse eelnõu:

- Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine politseijuhtide kriminaalmenetluse ja sellele eelnenud Kaitsepolitseiameti tegevuse õigusriigi põhimõtetele vastavuse uurimiseks“ eelnõu (790 OE)

- Riigikogu otsuse „Riigikogu uurimiskomisjoni moodustamine välisriikide Eesti huvide vastase mõjutustegevuse, selle rahastamise viiside ning sellega seotud riskide uurimiseks“ eelnõu (803 OE)

Arvamuse andmised

Riigikohtule:

1. Riigikohtule arvamuse andmine: välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 7 lg 2 põhiseaduspärasuse kohta osas, milles see ei loe pagulase perekonnaliikmeks enne pagulase Eestisse saabumist temaga tegelikus kooselus elanud faktilist elukaaslast, kellega abiellumine või kellega kooselu registreerimine oli pagulase päritoluriigis elukaaslaste endi tahtest sõltumata õiguslikult võimatu

Kollektiivsed pöördumised

Põhiseaduskomisjon menetles ja lõpetas VII istungjärgul 5 kollektiivset pöördumist:

1. Kollektiivne pöördumine „Eesti vajab erakorralisi valimisi“, komisjonis 09.02.2026
2. Kollektiivne pöördumine „ÜLBUS EI OLE POLIITIKA - JÜRGEN LIGI PEAB LAHKUMA!“, komisjonis 23.02.2026
3. Kollektiivne pöördumine „Nõuame Eesti Vabariigi presidendi otsevalimiste kehtestamist!“, komisjonis 19.05.2026
4. Kollektiivne pöördumine „Eesti lipu kaitseks“, komisjonis 19.05.2026
5. Kollektiivne pöördumine „Molutamise päev – teeme 29. jaanuarist riigipüha!“, komisjonis 19.05.2026

Ettekanded ja ülevaated

- Tartu Ülikooli koostatud uuringu „Noored otsustama: millega arvestada noorte otsustusõiguse arutelul?“ tutvustus, komisjonis 23.03.2026
- Õiguskantsleri ülevaade talle seadusega pandud ülesannetest ja nende täitmisest Eestis, samuti Euroopa Liidus, ÜROs ja teistes rahvusvahelistes organisatsioonides, komisjonis 23.03.2026
- Juhtiva riigiprokurör Taavi Perni ülevaade Venemaa mõjutustegevusest kriminaalmenetluse raames, komisjonis 13.04.2026
- Riigikohtu esimehe ülevaade kohtukorralduse, õigusemõistmise ja seaduste ühetaolise kohaldamise kohta, komisjonis 18.05.2026
- Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku ülevaade enda ja kantselei tegevusest eelmisel kalendriaastal, komisjonis 08.06.2026
- Riigi peaprokuröri ülevaade seadusega prokuratuurile pandud ülesannete täitmise kohta eelmisel kalendriaastal, komisjonis 09.06.2026

- Andmekaitse Inspektsiooni peadirektori ülevaade avaliku teabe seaduse ja isikuandmete kaitse seaduse täitmise kohta eelmisel kalendriaastal, komisjonis 16.06.2026

Muu tegevus

- 10.02.2026 Külastus Riigiprokuratuuri, prokuratuuri strateegia aastateks 2026-2029 tutvustus ja arutelu
- Põhiseaduskomisjoni liikmete ja ametnike lähetus Soome vabariiki tutvumaks Soome seadusandluse ja õiguslike regulatsioonidega, mis puudutavad kriise, sh erakorralist seisukorda ja sõjaseisukorda
- 24.03.2026 Aleksandr Tšaplõgini pöördumine: poliitilisest reklaamist – arutelu jätkamine, komisjonis
- 20.04.2026 Toimingupiirangu rikkumise arutelu (karistusseadustiku § 300(1), huvigruppide ja ekspertide kuulamine)
- 08.06.2026 Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse ja sellega seotud teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kavandi tutvustus komisjonis
- 09.06.2026 Kodakondsuse seaduse muutmise ettepanekute arutelu komisjonis
- 15.06.2026 ja 16.06.2026, Õiguskantsleri roll ettepaneku tegemisel anda nõusolek Riigikogu liikme kohta süüdistusakti koostamiseks, komisjonis

Koostas Markus Veia